

veljensä seurassa jlessään, kantaen kalliita kukkalaitteita. Portinvartija avaa portin ja rouva palvelijansa kera astuu pyhäntään.

Hän ottaa esille hienon hajuvettä tuoksuavan nenällinansa, huokaa raskaasti, istahtaa erään kukkakummu luona sijaitsevalle marmoristumelle. Palvelija laskee kukkasen kummulle ja hiipi sanomaan ulos tarhasta, jättäen rouvansa yksin juhlaan hiihaisuuteen.

Autossa onkin hausempi, siellä he ajurin kanssa puhelevat laskeutellen sukkeluuksia. Rouva pyyhki kyneleitä silmistään ja rykkölee hiljaa, nojaten otsaansa kummulla selsovaa mustopatsasta vasten. Rouva puhlee yksikseen:

"Sinä olit minun elämäni onni ja sulostuttaja. Nyt lepäät sinä kylmän mullan povessa, etkä koskaan katso minua uskollisesti silmiin. Minun sydämeni siirkyi surusta." Rouva katsoi ympäriinsä. "Kuinka paljon on surua maailmassa, kuinka moni on liian rakkainpansa haudannut. Minun pikku 'Pomeroy', miksi sinä jättit minut..." nyökkii rouva.

Aidan takana kuuluu tutunomainen rapsahdus.

Se oli valokuvauksineen rapsahdus. Rouva hirttehtii, nousee pystyyn. Ja katso, aivan hänen kohdallaan aidan toisella puolen seisoo valokuvaaja koneineen. Rouvan suru muuttuu hetkeksi ja hän vihasta punehduneen kasvon huutaa tuoksuvalle hiirtäjäille:

"Kuinka te uskallatte? Te peto, tulotte häiritsemään pyhän palkan juhlaa. Eikö edes saa enää rauhaa viettää hartaushetkeä rakkainpansa haudalla, ilman että te tunkelette sanomalehtimiehet olette joka paikassa kuvakoneittenne kanssa."

Rauhanhäiritäjä kumarsi kohteliaasti:

— Olen pahoillani, rouva. Tämä kuuluu minun alaan. Olen kuullut puhuttavan kannista hautausmaasta. Jossa rikkaiden perheiden kotieläimet kuolleen haudataan. Kaunista fiilisiä on todellakin, liian kaunista, apinoiden ja koirien hautausmaaksi. Kuinka onnellisia olisivatkaan nuo lapset tuolla alakaupungilla, jos saisivat edes päivänsä viettää tällaisessa paratiisissa!

— Te olette julkea! Tännekö päästisimme ikäisiä meluvia lapsia? Tämä palkka on pyhitetty niiden muistolle, jotka ovat olleet meidän parhaita elämän iloistuttajiamme. Minä vaadin, että luovutatte valokuvauksenne levyneen minulle, teillä ei ole oikeutta tällä tavoin tunkeutua toisten pyhimpiin palkkoihin!

— En millään muotoa, rouva, niitä en voi teille luovuttaa, siihen ei ole minulla oikeutta! Hän kumarsi hymyillen ja katsoi.

Rouva kääntyi kiikkelehti ja meni ulos hautausmaalta, ajurin ja kamari-neidin ihmetellen hänen pikaista puheutaan, sillä aina ennen oli heidän lystinsä kestänyt parisen tuntia sillä aikaa kun rouva istui sylkkoiransa haudalla, vuodattaan katkeria kalpankon kyneleitä.

Oo, kuinka raakoja ovat ihmiset! huokasi rouva ajurin auttaessa häntä autoon. Hän pyyhki viltä kerran kyneleeseen silmänsä nurkasta, asettuen mukavaan leposentoon pelmeilä istuinpaikoilla.

— En voi muuta ajatellakaan kuin pikku Pomeroy-parkaani. Miksi hänen pitikin kuolla! Oh kuinka suuri on elämän suru.

Kamari-neiti löhdutteli rouvaa vointinsa mukaan. Ja mukkea auto kiisi nopeasti pois kalman kakkatarhan portilta.—Hilja S.

Oletko tehnyt tehtäväsi?

Oletko tänään muistanut tarjota Toveritar lehteä tuttavallasi tilataksiksi?

"Kuninkaan ja maan" puolesta

Kirj. Emanuel Julius.

Patrick M'Crea, vilkas nuori mies, halusi mennä johonkin. Hän ei välittänyt siitä, mihin menisi, nukuksaan kuin oli kysymys vain johonkin menemisestä. Port Huron oli tullut ikäviksi painostaan hänen mieltänsä mitä ilkeimmän. Ainoana lieventävänä seikkana oli se, että se sijaitsi Grand Trunk rautatien varrella. Junat — pikajunatkin — voivat kuljettaa hänet sieltä Torontoon, Detroitiin, Chicagoon. Mutta pikajunat vain ovat harmillisia sellaisille nuorukaisille, jolla ei ole rahaa.

Mutta viimein, voimatta enää pysyä täällä paikkakunnalla, Patrick M'Crea eräänä iltana tarkkasi tilaisuuksia ja lähti matkalle. Oh syksy ja syysyöt Canadassa ovat erittäin lomanantuvia niille henkilöille, jotka haluavat jada vapaan kyydin, mutta hän puri hammastaan ja jatkoi matkaansa.

Torontossa aamupuolella hänet keksi rautatien salapoliisi, joka vei hänet poliisiasemalle, jossa hänet tuihattiin koppiin sifheksi kun olkenden istunto alkoi. Poliisiasemalle mennessään hän huomasi ilmoituksen jossa olivat sanat:

"Kuninkaan ja maan puolesta! Kirjoittautukaa nyt!"

Ilmoituksessa oli kuvattu mies — joka epäilemättä oli M'Creaan ikäinen — sievissä khakkipuvussa ja ilmeisesti hyvin ruokittu — niin suuresti orilainen kuin M'Crea. Tällöin vasta hän tuli ajatelleeksi sotilaselämän "iljoja". Ruokaa, vaatteita, suojaa, seuraa ja huvitusta — kaikkia tuota hän ajatteli ilkeän riköisen salapoliisin häntä kuljettaessa. Hän kyllä näki juoksuautoja ja taisteluita, ruuneluita ruumilta ja avuttomia haavoittuneita, mutta ne eivät näyttäneet niin todellisilta kuin Canada oli niin kaukana Flanderista. Ruokaa mieluummin kuin Flanderia hän ajatteli.

Tuomari, joka oli synkin ja tumman näköinen vanha kuvatus Wellingtonin aikuisesti ajatteleva, oli kuunnellut salapoliisin kertomuksen ollen valmis antamaan tuomionsa nuorukaiselle.

"Ettekö te tiedä, että on väärin varkain matkustaa rautatien junissa?" hän kysyi lausuen tuon erittäin suurella juhlaisuudenella.

"Kyllä, herrani", vastasi Patrick.

"Miksikä siis teitte niin?"

"Siksi että" — ja Patrick keksi silmä ikkää — "siksi että minä halusin päästä Torontoon voidakseni liittyä armeijaan ja taistella maan puolesta!"

Hämmästyks valtasi kuullut. Tuomari pyyhkäisi kyneleltään.

"Tarkoitatteko sanoa, että tahdotte taistella kuninkaan ja maan puolesta?"

Patrick M'Crea nyökkäsi päällään ajatellen samassa eikä olisi sittenkin viisaampaa istua kunkauden vankeudessa kuin liittyä armeijaan.

"Te olette kunniaksi maalle" — lausui tuomari, jolloin hänen äänensä muuttui isänmaallisen juhla-lisiksi. "Britannian valtakunnan turvana ovat sellaiset nuorukaiset, kuin te olette!"

Patrick M'Crea ihliisi.

"Teillä ei ole mitään tekemistä tässä oikeudessa. Te kuulutte rekrytointimistöön", selitti tuomari, antaen määräyksen valvoa, että M'Crea pitää sanansa.

Muun sanomalehtimies sai tietoonsa tämän jutun. Sitä kirjoitettiin iltalehdistä.

Tuomari salli mainita sanoneensa, että "Canadian on oltava ylpeä tällaisista Patrick M'Creaistaan, jotka ovat valmiit kuolemaan kuninkaansa ja maansa puolesta."

Kun M'Crea poistui oikeudesta, mutisi hän itsekseen: "Kuninkaan puolesta? Helvettiin hänet! Leivän puolesta minä vaan."

ÄITI

KIRJ. MAKSIM GORKIJ
Suom. Hanna Kunnas.

(Jatk.)

Hän ei ollut aivan varma poikansa turvallisuudesta ja halusi kuulla päättävien vastauksen häneltä itseltään. Mutta Pavel katsoi rauhallisesti hänen silmiinsä, ja vakuutti päättävällä äänellä: "Teoissamme ei ole mitään paha, eikä tule olemaan, mutta kuitenkin odotaa vankeus meitä. Teidän on paras se tietää."

Aidin kädet vavahtelivat. "Kenties sallii Jumala teille jonkun pakotien," virkkoi hän painuneella äänellä.

"Ei", sanoi poika lempeästi, mutta varmasti. "En voi valehdella sinulle. Me emme pääse pakenemaan." Hän hymyili. "Mene nyt levolle. Olet väsynyt. Hyvä yötä."

Jäätyänsä yksin, katsahti hän ulos ikkunasta. Uikona oli kylmiä ja armoitonta. Tuuli vonkui, pyryyttien lunta alas pienten rakennusten katolta, joissa vaet olivat levolla; suhisten pauskautui se seluiksi vasten, pyörtäysi sitte maahan ja ryöpsähtäi valkoisia lumipilviä ylös ilmaan, kadun toiselle puolel.

"Oi armias Kristus taivaassa, armahda meitä!" rukoili äiti. Kyneleht alkoi kokoontua hänen silmiinsä, kun pelko yhä uudelleen täytti hänen sydämensä, ja kuten koiperhon yön hämyssä luuli hän näkevänsä poikansa valan, jonka hän lausui sellaisella käsitteellä ja vakuutuksella.

Tarkastellessansa avautuu silmiensä eteen aava pehmoinen lumikenttä etempänä, jonka ylitse tuuli pyryttien vonkui ja ulvoo. Aavikon poikki liikkuu työn vartalo, tummana ja yksinäisenä, hoippuen sinne tänne. Tuuli repii hänen hamettaansa, estää hänen askeleita ja syytää lumihuitaleita hänen poskiinsa. Astunta on tukalaa; pieni jalka tuupertuu syvälle lumeen. Kylmän ja pelokkana kumartuu hän eteenpäin, kuten ruohonteriä tulen hulmuavan käsissä. Oikealla puolellansa seisoo tumma metsän seinä; alastomat kolvet ja haavat värisevät ja rutisevat surullisella vaikeruksella. Kauempana etäällä, edessänsä, kuultavat kaupungin valot himmeästi.

"Armahda taivaan Herra!" mutisi äiti uudelleen, vavahdellen kylmästi ja epäselvään pelon kauhusta.

HIRMUINEN SANA.

Päivät vierivät tiehensä yksi toisensa jälkeen, kuten helmet rukousnauhassa, ja kasvoivat vilkoiksi sekä kuuksiksi. Joka lanantai kokoon-tuivat Pavellin ystäväit hänen asuntoonsa; ja joka kokous muodosti asteen pitkään porraskäytävään, joka johti jonkin kankaisuteen, kohotettiin kansa asteettain korkeammalle ja yhä ylempiä. Mutta sen loppupää jäl näkyttömäksi.

Uusia henkilöitä tuli alinomaan. Vlasovin huone alkoi tuntua pieneltä ja ahtaalta. Natasha tuli joka lauantai-iltana, kylmettyneenä ja väsyneenä, mutta aina virkeänä ja vilkkana mieleltään, lakkaamatta hyväntuulisenä. Äiti valmisti sukkaa, ja panti itse noihin pikkuisiin jalkoihin. Natasha nauroli ensin, mutta muuttui sitte ikkää totiseksi ja äänettömäksi, ja virkkoi äidille matalalla äänellä:

"Minulla on hoitajat, joka oli myös hyvin hyvä. Kuinka omituista, Pelageja Nilovna. Työväki elää seläistä kovaa, kurjaa elämää. Ja kuitenkin on helppä enemmän sydäntä, enemmän hyvyyttä kuin 'noissa!' Ja hän viittasi kädellään jonkin katus, hyvin kanas itsestään.

"Katsokaas minkälainen te olette", vastasi vanhempi nainen. "Olette jättäneet oman perheenne ja kaikki —" Hänen oli mahdotonta lopettaa ajatustansa, ja huonon syvään katsoi hän ääneltä Natashaan kasvoja kiitollis-

suden tunteella tyttöä kohtaan, tietämättä miksi. Hän istui laattialla Natashan edessä, joka lymyili ja alkoi kääntää kaikki leikkiksi.

"Minäkö jättänyt perheeni?" toisti Natasha, painaen päänsä alas. "Mitä joutavia. Isäni oli tyhmä, raaka mies — samoin veljeni — ja juoppo sitä paitsi. Vanhin sisareni — onneton, kurja olento — meni naimisiin itseään paljon vanhemman miehen kanssa, joka oli rikas, korkeassa asemassa oleva saitturi. Mutta äitiäni säälittelen! Hän oli vaatimaton nainen, pieksetty raukka, pelästynyt olento, niin laaha, aivan kuin hiiri — hän juoksee niin nopeasti ja pelkää kaikkia ihmisiä. Toisinaan haluaisin nähdä häntä niin mielelläni — omaa äitiäni!"

"Lapsi rankkani!" virkkoi äiti surullisesti päätään pudistaen.

Tyttö nosti ikkää päinsä ja huudahti: "Oi, ei! Uselin tunnen suurta iloa, saurtaa onnea!"

Kasvonsa kalpenivat ja siniset silmänsä säihkyivät. Asettaen käteensä äidin hartioille, virkkoi hän syvällä äänellä, joka näytti kohoavan aivan sydämen pohjukasta, tyyneesti, aivan kuin suuren ilon vallassa: "Jospa tietäisitte — Jospa käsitäisitte mitkä suurta, ihastuttavaa työtä me teemme! Te tulette kerran sen tuntemaan!" huudahti hän vakuutuksella.

Melkein katenden sekainen tunne kosketti äidin sydäntä. Nousten ylös laattialta virkkoi hän vaikeroiden: "Minä olen liian vanha siihen — type-rä ja vanha."

Pavel puheli useammin ja kauemmin, keskusteli ja viitteli yhä kii-vämmän ja tulisemmin, ja muuttui — laihemmaksi ja laihemmaksi. Äidistä näytti että kun hän puhui Natashalle, tahli katsoi häneen, kävivät silmänsä lempeämmiksi, äänensä sointui pehmeommalla ja koko käytöksensä muuttui yksinkertaisemmaksi.

"Taivas sukoon!" ajatteli hän; ja kun hän kuvaili Natashaa poikansa vaimona, lymyili hän mielellään.

Milloin ikkää keskustelut kokouksissa kiihtyivät liian kuumiksi ja myrskyisiksi, nousi vähävenällinen ylös, ja kiihuttaen itsensä edestakaisin, kuin kellon helluri, puhui kalkuvalla, sointuvalla äänellä yksinkertaisia ja hyviä sanoja, jotka tyyntyttivät heidän kihohtustaan, ja muistuttivat heitä tarkoituksestaan. Vye-soshelkiv kiihuhti aina kaikkia. Hän sekä pumatukainen nuorukainen kutsuivat samolloyia puolelleen kiistää alkamaan. Heidän puolellansa oli aina Iivan Bukin, jolla oli pyöreä pää ja valkoiset silmäkulmat ja ripset, joka näytti siltä kuin olisi hän ollut ripustettu ulos kuivamaan, tai kuin jos hänet olisi pesty lpeillä, ja kiharatukkainen, matalotsainen Fedja Maxim. Vaatimaton Jacob Somov, aina siekiksi kammattuna ja puhtaana, puhui hän vähän ja lyhyeen, hiljaisella, vakaalla äänellä, ja piti aina Pavellin ja vähävenällisen puolta.

Toisinaan, Natashan sijaan, Alexei Ivanovitsh, joka oli kotoisin jostakin kaukaisesta maakunnasta, tuli tiime kaupungista. Hän käytti silmälasia, partansa kiilti, ja hän puhui omituisella laulavalla äänellä. Hän teki muukalaisen vaikutuksen, joka on kotoisin jostakin kaukaisesta maasta. Hän puhui yksinkertaisia asioita — perhe-elämästä, lapsista, kaupasta, poliisista, leivän hinnasta ja lihasta — kaikesta siitä mistä ihmiset elävät

(Jatkoa kahdeksannella sivulla)

JOS OLETTE KIPEÄ

• Pyytäkää VAPAA 5 LAAKEKIRJA — No. 5

Sinä on yli 25 miesten ja naisten tautila sell. tautia. Kun nykyisin täydellinen luettelo suomalaisista kotitaukoista. Mistä jokainen voi tse valita sopivan lääkkeen tautilleen; samaten nykyisin lääkkeitten hinnat y. m.

Lääkkeet eivät ole patenttilääkkeitä, vaan toimivaltuudella valmistetut, jota Suomessa on lo käytetty monia kymmeniä vuosia.

Tämän kirjan saatte vapaasti ja pitävät sen alla jokaisessa suomalaisessa kodissa, sillä ette tiedä koska sitä tarvittaisi, varokaa hembuuki-lääkkeitä ja hembuuki-tohtoreita.

—Lignellin Aptekki on suurin —
—Suom. Aptekkiläite Yhdysvalloissa—

P. A. LIGNELL CO., Superior, Wis